

सांख्यिक *a.* Immediately connected, direct.

सांस्कारिक *a.* Relating to rites.

सांस्थानिकः A fellow-countryman.

सांज्ञाविणम् A general flow or stream.

सांहत्यम् Connection, union.

सांहननिक *a.* (-की *f.*) Bodily, corporeal.

साकम् A vegetable, herb; cf. शाक.

साकम् *ind.* With, together with (with instr.); यन्ती गुरुजनेः साके समयमानानाम्बुजा Bv. 2. 132; 1. 41; Mu. 3. 10. -2 At the same time, simultaneously.

साकमेधीयन्यायः The rule according to which an ectype (विकृति) sets aside a detail of its archetype (प्रकृतिधर्म) if it conflicts with some detail (धर्म) which is expressly enjoined with reference to it. This is discussed and established by Jaimini and Śābara in MS. 5. 1. 19-22.

साकल्यम् Entirety, totality, the whole or entire part of a thing; यावत्साकल्ये; Nalod. 3. 19. (साकल्येन 'entirely, completely, thoroughly'; यो यदैषां गुणो देहे साकल्येनातिरिच्यते Ms. 12. 25.)

साकल्यक *a.* Sick, unwell.

साकाङ्क्ष *a.* 1 Desirous. -2 Having significance. -3 Requiring a complement.

साकार *a.* 1 Having a definite shape or figure. -2 Beautiful. -Comp. -ज्ञानवादः the doctrine that ideas consist of forms or images.

साकुल *a.* Perplexed, bewildered.

साकृत *a.* 1 Having meaning, significant, meaning; साकृतस्मितम् Git. 2; साकृतं वचनम् &c. -2 Intentional. -3 Amorous, wanton. -तम् *ind.* 1 Meaningfully, significantly; as in साकृतं मां निर्वर्ण्य. -2 Amorously. -3 Feelingly, pathetically. -4 Attentively. -Comp. -स्मित, -हसित *n.* a significant smile, wanton glance.

साकेतम् *N.* of the city of Ayodhyā; साकेतनार्योऽञ्जलिभिः प्रणेषुः R. 14. 13; 13. 79; 18. 36; अरुणयवनः साकेतम् Mbh. -ताः (*m. pl.*) The inhabitants of Ayodhyā.

साकेतकः An inhabitant of Ayodhyā. -कम् = साकेतम्.

साकुकम् A quantity of fried grain (सक्तु). -कः Barley.

साक्ष *a.* 1 Having eyes; यथा साक्षः पुरुषः परेण चेन्नीयेत नूनमक्षिभ्यां न पश्यतीति गम्यते ŚB. on MS. 1. 2. 31. -2 Having the seeds.

साक्षात् *ind.* 1 In the presence of, before the very eyes, visibly, openly, evidently. -2 In person, actually

in bodily form; साक्षात् प्रियामुपगतामपहाय पूर्वम् Ś. 6. 15; 1. 6. -3 Directly. In comp. it is often translated by 'incarnate'; साक्षाद्यमः; or by 'open, direct'; तत्साक्षात् प्रतिषेधः कोपाय Mal. 1. 11. (साक्षात् 1 to see with one's own eyes, realize personally. -2 to have an intuitive perception or manifestation of; साक्षात्कृतधर्माण ऋषयः U. 7. -3 To experience a result of or reward for; साक्षात्कृतं मे परिबर्हणं हि Bhāg. 5. 5. 27; 10. 22. 20.) -Comp. -करणम् 1 causing to be visibly present. -2 making evident to the senses. -3 intuitive perception. -कारः perception, apprehension, knowledge. -क्रिया 1 intuitive perception. -2 realization.

साक्षिन् *a.* (-णी *f.*) [सह अक्षि अस्य; साक्षाद् दृष्टा साक्षी वा P. V. 2. 91] 1 Seeing, observing, witnessing. -2 Attesting, testifying. -*m.* 1 A witness, an observer, an eye-witness; फलं तपःसाक्षिषु दृष्टमेवपि Ku. 5. 60; साक्षित्वमस्य पुरुषस्य Sānikhya K. 19; Ms. 8. 18. -2 The Supreme Being. -3 (In phil.) The Ego. -Comp. -द्वैधम् divergent evidence, discrepancy between witnesses. -परीक्षा examination of a witness. -प्रत्ययः the evidence of witnesses. -भावित *a.* borne out or proved by evidence.

साक्ष्यम् 1 Evidence, testimony; तमेव चाधाय विवाहसाक्ष्ये R. 7. 20. -2 Attestation.

साक्षर *a.* Eloquent.

साक्षिसम् *ind.* Thoughtlessly.

साक्षेप *a.* 1 Taunting, abusive. -2 Partial (पक्षपातिन्); पाण्डवेषु साक्षेपं द्रोणे जानाति ते सुतः Mb. 7. 12. 30.

साखिल्यम् Friendship.

साख्य *a.* (-यी *f.*) 1 Relating to a friend. -2 Friendly, amicable; P. IV. 2. 80.

साख्यम् Friendship.

सागम *a.* Legitimate.

सागरः [सगरेण निर्वृतः अण्] 1 The ocean, sea; सागरः सागरोपमः; (fig. also); दयासागर, विद्यासागर &c.; cf. सगर. -2 The number 'four' or 'seven'. -3 A kind of deer. -4 *N.* of Bhagiratha; शंकरस्य जटाजूटाद् भ्रष्टां सागरतेजसा Rām. 2. 50. 25. -Comp. -अनुकूल *a.* situated along the seacoast. -अन्त *a.* bounded by the sea, sea-girt. -अम्बरा, नेमिः, मेखला the earth. -आलयः *N.* of Varuṇa. -आवर्तः an island or bay of the sea; स मया सागरावर्तं दृष्ट आसीत् परीप्सता Mb. 3. 14. 19 (com. सागरस्य आसमन्ताद्दत्तो वर्तनं यस्मिन् सागरद्वीपे इत्यर्थः) -उत्थम् sea-salt. -गमा, -गा 1 a river; दिवि वा सागरगमास्तेन वो मानयाम्यहम् Mb. 13. 146. 23. -2 the Ganges. -गामिनी 'a river. -नेमिः (मी) the earth. -प्लवनम् navigating (the ocean). -मेखला the earth. -सुता *N.* of Lakṣmī; मनोवृत्तिस्ताक्ष्यो मतिरियमथो सागरसुता Viṣṇu-mahimna S. 24. -सुतुः the moon.

साग्नि *a.* 1 Having fire. -2 Taking the sacred fire; सामयोऽनमयश्चैव साग्निव्यगणबान्धवाः Mb. 3. 1. 44.